

Asia: VN/26656/2022

Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta ja laiksi rikoslain 46 luvun muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

STUK toteaa lausuntonaan esityksen olevan kokonaisuudessaan kattava ja lisäävän edellytyksiä huolehtia ydinmateriaalivalvontaan liittyvistä kansainvälisistä sopimusvelvoitteista. Ehdotettu lakiesitys tukee vientivalvonnan ja ydinaseiden leviämisen estämiseksi tarpeellisen valvonnan tehostamista, tekee näkyvämmäksi viranomaisten välistä yhteistyötä ja korostaa muun lainsäädännön huomioimista vientivalvonnassa.

Yksityiskohtaisina huomioinaan STUK esittää seuraavaa:

1. Lain 3 §:ssä säädettäisiin lain suhteesta muuhun lainsäädäntöön. STUKin näkemyksen mukaan nyt mainittujen säädösten lisäksi tässä tulisi viitata myös ydinenergilakiin, jossa säädetään ydinalan tuotteiden viennin, siirron, välityksen ja kauttakuljetuksen valvonnasta ja valvontamenettelystä.

2. Lain 9 §:ssä säädettäisiin viejille asetettavista raportointivelvoitteista ulkoministeriölle. STUK toteaa, että näiden lisäksi raportointivelvoitteita voi olla myös muille viranomaisille. Esimerkiksi EU:n tekemistä kahdenvälisistä sopimuksista aiheutuu raportointivelvoitteita komission suuntaan, joista toimitetaan tieto myös STUKille. On havaittu, että komissio erottelee epätarkasti, mikä viranomainen on vastuullinen tuonnin (STUK) ja mikä viennin (ulkoministeriö) osalta. Näin ollen raportointivelvoitteista tuonteihin ja vienteihin liittyen otetaan yhteyttä vuoroin STUKiin ja ulkoministeriöön. STUKin näkemyksen mukaan tämänkaltaiset raportointivelvoitteet voitaisiin huomioida lain 10 §:n mukaisessa lupaharkinnassa kirjauksena lupaehtoihin.

3. Lain 14 §:ssä säädettäisiin kattavasti tiedon luovuttamisesta viranomaisten välillä. Tämän lisäksi olisi syytä harkita, tulisiko lakiin kirjata mahdollisuus pyytää toiselta viranomaiselta lausunto lupahakemuksesta vastaavaan tapaan kuin ehdotetun lain 18 §:ssä on nyt esitetty lausunnon pyytamisestä ulkopuoliselta asiantuntijalta kaksikäyttötuotteen teknisten ominaisuuksien arvioimisesta. STUK toteaa antavansa tällä hetkellä tukea ulkoministeriölle NSG-listojen ja sellaisten ydinalan tuotteiden vientilupahakemusten osalta, joissa on arvioitu STUKilla olevia tietoja.

4. STUK esittää tarkistettavaksi ehdotetun lain 23 §:n viittaukset:

- ehdotuksen 16 §:ssä käsitellään oikeutta saada tietoja toiminnanharjoittajalta (ei 15 §:ssä).
- ehdotuksen 9 §:ssä säädettäisiin raportoinnista, rekistereistä ja luetteloista sekä sisäisestä vaatimustenmukaisuusohjelmasta (ei 8 §:ssä).

Muilta osin STUK pitää ehdotusta oikeansuuntaisena ja kannatettavana.

Jokela Noora
Säteilyturvakeskus